

УЧАСТИЕ НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ В УПРАВЛЕНИЕТО НА ЗАЩИТЕНИТЕ ЗОНИ ОТ НАТУРА 2000 В БЪЛГАРИЯ

© Фотографии: архив РЕЦ и ФДФФ

ЗА НАТУРА 2000

Натура 2000 е един от най-важните инструменти на Европейския съюз за опазване на природата и постигане на устойчиво развитие. Екологичната мрежа въвежда опазването на природата във всички сфери на социалния и икономическия живот и поставя за цел съхраняването на взаимоотношенията между човека и обкръжаващата го среда.

За разлика от националните паркове и резерватите, зоните от Натура 2000 включват територии с разнообразна собственост и начин на ползване. Това изисква съгласувано прилагане на режимите и мерките от голям брой собственици и ползватели.

В България Натура 2000 обхваща 114 защитени зони (33) за птици и 225 защитени зони за местообитания, обхващащи общо около 34% от територията на страната. Това са районите, в които човешкият отпечатък върху природата в исторически план е бил по-малък и био-разнообразието е добре запазено.

ОСНОВНИ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

- Все още много от собствениците и ползвателите на земи не познават предимствата и задълженията, които произтичат от статута на Натура 2000. Недостатъчната информация често стои в основата на негативно отношение и конфликти.
- Липсва информация за ползите от опазването на биоразнообразието и посланията, свързани със защитените зони често са негативни (забрани, ограничения и санкции).
- Липсват практики за участие на заинтересованите страни в управлението на защитените зони и институционални форми за включването на гражданите в този процес.
- Недостатъчен опит в разработването на планове за управление, особено в защитени зони с разнообразни интереси.
- Различните стопански ползвания на природните ресурси понякога са в конфликт помежду си.

ОБЩА ЦЕЛ НА ПРОЕКТА:

Изграждане на капацитет и създаване на модели за участие на заинтересованите страни в управлението на защитените зони от Натура 2000 в България.

Специфични цели:

- Анализ на възможните механизми за обществено участие в планирането и управлението на защитените зони от Натура 2000;
- Да се формулира модел за обществено участие в управлението на Натура 2000 и пилотно изпробване в три защитени зони;
- Да се изгради капацитет на природозащитните организации, ползвателите на земи, местните власти и гражданските организации за ефективно участие в управлението на защитените зони.

ДЕЙНОСТИ

Проектът ни започна с анализ на добри практики при въвличането на заинтересованите страни, при управлението на природни територии в Европейския съюз и Швейцария.

Предвиждаме сформирането на работна група с представители на гържавни институции, неправителствени организации (НПО), местни власти и сдружения на земеделски ползватели.

Предложените модели практики за обществено участие в управлението ще бъдат пилотно тествани в три защитени зони (33): Западен Балкан, Западни Родопи и Кочериново.

През втората година от проекта ще се състои Национална конференция и ще бъдат публикувани предложения за прилагане на моделите за обществено участие в Натура 2000. Също така ще бъде организирано обучение на заинтересовани страни и директна работа с медиите.

Проектът се реализира с финансовата подкрепа на Конфедерация Швейцария чрез Фонд за реформи, свързани с участието на гражданското общество.

РЕГИОНАЛЕН ЕКОЛОГИЧЕН ЦЕНТЪР
за Централна и Източна Европа - България

BULGARIAN-SWISS COOPERATION PROGRAMME
БЪЛГАРО-ШВЕЙЦАРСКА ПРОГРАМА ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО

ПИЛОТНИ РАЙОНИ:

Защитена зона „Западна Стара планина и Прегбалкан“ BG0001040 - обявена по Директива за местообитанията на ЕС, в голяма степен се припокрива със ЗЗ „Западен Балкан“ BG0002002, обявена по Директива за птиците на ЕС. Предмет на опазване са голям брой горски и тревни местообитания, влажни зони, пещери и защитените видове, които ги обитават. Попадат в общините Костинброд, Своге, Драгоман, Годеч, Монтана, Георги Дамяново, Вършец, Чипровци, Берковица, Ружинци, Белозградчик, Макреш, Чупрене и Димово.

Защитена зона „Западни Рогопи“ BG0001030 - по Директива за местообитанията, припокрива защитена зона по Директива за птиците. Тя обхваща голяма територия, попадаща в общините Смолян, Борино, Доспат, Девин, Ругозем, Чепеларе, Асеновград, Кричим, Рогопи, Батак, Пещера, Брацигово, Велинград, Ракитово, Разлог, Банско, Гърмен, Хаджигимово и Белица.

Защитена зона „Кочериново“ BG0002099 - по Директивата за птиците, включва територии от общините Кочериново, Рила и Благоевград.

УЧАСТИЕ В УПРАВЛЕНИЕТО НА НАТУРА 2000

Степента на участие на заинтересованите страни в управлението на защитените зони се разглежда на три нива:

- Предоставяне на публична информация за статута, границите, режимите, ограниченията и възможностите във всяка защитена зона; Това е задължение на компетентните държавни органи, произтичащо от Закона за биологичното разнообразие (ЗБР), Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и Закона за достъп до обществена информация (ЗДОИ).
- Консултации с обществеността, при които се осъществява двупосочна връзка - гражданите дават своите мнения, предложения и препоръки; Минималното законово изискване е да бъдат провеждани обществени обсъждания на изготвените планове за управление. Практиката показва, че по-ранното започване на консултативен процес помага за преодоляването на конфликти.
- Споделено вземане на решения в дух на диалог и партньорство – заинтересованите групи активно участват в управлението, например при изготвянето на плановете за управление или при сформиранието на управителни органи за защитената зона.

КАКВИ СА ПОЛЗИТЕ ОТ НАТУРА 2000?

Националната екологична мрежа цели устойчивото стопанисване на зоните с богато биоразнообразие. Опазването на защитените видове и местообитания се осъществява чрез насърчаване на едни и ограничаване на други човешки дейности. **Това означава, че собствениците и ползвателите на земи в Натура 2000 са тези, които на практика, чрез своята дейност ще опазват биоразнообразието.**

Доброто познаване на режимите за управление, които са специфични за всяка защитена зона, ще позволят на ползвателите и бизнеса да реализират икономическия потенциал на териториите без да увреждат природата. **За спазването на тези режими, те ще имат възможности да ползват субсидии.**

Обществените консултации и прякото участие при изготвяне на плановете за управление, ще позволи на заинтересованите страни да повлияят на конкретните мерки и проекти, планирани за дадена защитена зона. Така възможните конфликти между екологичните и икономическите цели могат да бъдат разрешени в ранен етап. Постигането на консенсус е важна предпоставка за ефективното управление на територията, в което всеки да намери своята роля.

КАК ДА УЧАСТВАМЕ В СЪЗДАВАНЕТО НА МЕХАНИЗМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА НАШАТА ЗАЩИТЕНА ЗОНА?

Проектът предвижда поредица от срещи в пилотните райони, на които ще бъдат поканени основните групи заинтересовани страни: общини, регионални органи на изпълнителната власт, горски предприятия, сдружения на земеделски производители, бизнес, неправителствени организации и граждани.

На тези срещи ще бъдат обсъдени целите на управление, предизвикателствата и възможните решения за постигане на устойчиво стопанисване на всяка от трите защитени зони. Ще бъде извършена симулация на механизъм за споделено управление на природните ресурси в зоната и вземане на решения с консенсус.

Това ще позволи формулирането на модел за обществено участие в управлението на Натура 2000, който да бъде предложен като добра практика на национално ниво.

ЗА КОНТАКТИ:

Регионален екологичен център за Централна и Източна Европа – клон България
Телефон/факс: 02/ 9835217
e-mail: rec-bulgaria@rec.org
bulgaria.rec.org/natura2000

